

Objaśnienia wartości przyjętych w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Moryń na lata 2014 – 2026

Dane zawarte w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Moryń na lata 2014-2026 oparte są na analizie założeń pod kątem zachowania stabilności finansowej Gminy, dotyczących kształtowania się takich parametrów budżetowych, jak:

- 1) wysokość deficytu,
- 2) wynik operacyjny rozumiany jako różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi w kontekście przepisu art. 242 ustawy o finansach publicznych, który wprowadza zasadę bilansowania się budżetu operacyjnego począwszy od 2011 r.,
- 3) poziom zadłużenia w aspekcie obowiązujących i przyszłych norm ostrożnościowych;
- 4) koszty obsługi długu w kontekście ryzyka stóp procentowych w związku z niestabilną sytuacją na rynkach finansowych.

Okres, na jaki została sporządzona Wieloletnia Prognoza Finansowa jest zgodny z art. 227.ust 2 uofp, który mówi że musi ona obejmować okres na który zaciągnięto lub planuje się zaciągnąć zobowiązania. W związku z tym, że w roku 2011 Gmina Moryń wyemitowała obligacje 16-letnie, Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Moryń sporządzona została do 2026 roku.

Podstawowe wskaźniki zadłużania i obsługi zadłużenia Gminy od roku 2014 ulegają zmianie. Do 2013 roku dług samorządu mógł kształtować się do poziomu 60% dochodów, zaś spłata zobowiązań nie mogła przekraczać 15% dochodów.

Od roku 2014, samorządy wyliczają indywidualny wskaźnik, który opiera się na możliwości obsługi zadłużenia z tytułu rat kredytów i odsetek w odniesieniu do dochodów, która nie może być większa niż średnia arytmetyczna dla poprzednich trzech lat wynikająca z relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku i pomniejszonych o wydatki bieżące, przez dochody ogółem budżetu.

Takie ujęcie obrazuje sytuację finansową Gminy oraz pozwala na ocenę zdolności kredytowej i analizę możliwości inwestycyjnych. Prezentuje również przepływy środków pieniężnych w kolejnych latach.

1. Dotyczy dochodów lat 2014 - 2026 wykazanych w poz. 1:

Objaśnienia:

Dochody bieżące dla lat 2014-2026 określono w oparciu o ich przewidywane wykonanie z roku 2013 i plan roku 2014, korygując je corocznie w oparciu o zakładany poziom zmian uwarunkowany specyfiką dochodów, a w szczególności możliwościami ich zwiększania.

Dochody majątkowe ustalono wg planowanych wpływów ze sprzedaży mienia, oraz z tytułu dochodów otrzymanych jako refundacje wydatków poniesionych w ramach zadań inwestycyjnych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej i środków zewnętrznych. Dochody majątkowe ze sprzedaży mienia w roku 2014 zaplanowano w górnych granicach potencjalnych możliwości ich realizacji. Takie podejście uwarunkowane jest koniecznością wypracowania określonego poziomu

dochodów oraz potencjalnej nadwyżki budżetowej, które umożliwią uchwalenie budżetu dla lat 2015 i 2016 z uwzględnieniem zasad określonych w art.243 uofp.

Niepewność, co do tempa rozwoju gospodarczego, ryzyk związanych z kryzysem i związanych z tym ryzyko odchylenia faktycznych poziomów wskaźników makroekonomicznych kształtujących dochody i wydatki budżetowe od wielkości prognozowanych, powodują, że podstawą opracowania budżetu na rok 2014 i Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2014-2026r. były:

- 1) parametry makroekonomiczne:
  - a) dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych (średnioroczna): 102,4%
  - b) dynamika realnego Produktu Krajowego Brutto: 102,5%,
  - c) dynamika realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej: 101,0%,
  - d) dynamika wzrostu przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej: 99,9%.
- 2) stawki podatków i opłat lokalnych na poziomie niewiele mniejszym od górnych stawek kwotowych w 2014 r. określonych przez Ministra Finansów w drodze obwieszczenia;
- 3) podatek rolny wg ceny skupu żyta jak w roku 2012 i 2013, tj. 65zł /1dt,
- 4) czynsze za grunty i lokale - zgodnie z zasadami polityki czynszowej.

Przewiduje się, że dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w 2014 będą wyższe od planowanej kwoty dochodów z PIT w 2013 r; zaplanowano je na poziomie ustalonym przez Ministerstwo Finansów.

W zakresie podatków i opłat lokalnych, szczególnie podatek od nieruchomości stanowi stabilne źródło dochodów podatkowych. W 2014 r. zakłada się kontynuowanie wzrostowego trendu wpływów z tego podatku. Podstawą będzie coroczny wzrost stawek podatkowych, poszerzenie bazy podatkowej poprzez zwiększanie powierzchni podlegającej opodatkowaniu w dotychczasowym tempie oraz utrzymywanie na wysokim poziomie ściągalności podatkowych m. in. poprzez podejmowanie czynności w celu windykacji zaległości podatkowych.

Dochody z gospodarowania mieniem gminnym obejmują w szczególności wpływy z najmu i dzierżawy mienia, opłaty za zarząd, użytkowanie wieczyste nieruchomości. Przewiduje się wzrost dochodów z tego tytułu w roku 2014, jak również poprawy ściągalności należności w tym zakresie.

Zgodnie z art. 235 ustawy o finansach publicznych dochody dzieli się na: dochody bieżące i dochody majątkowe.

Na dochody bieżące składają się:

- 1) wpływy z podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych,
- 2) wpływy z opłat: skarbowej, targowej, innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów, np. adiacenckiej, za zajęcie pasa drogowego, za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, w wysokości,
- 3) udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa,
- 4) subwencje ogólne,
- 5) dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych,
- 6) dotacje celowe z budżetu państwa,
- 7) dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich,
- 8) dotacje na zadania zlecone w wysokości,
- 9) dotacje na zadania powierzone,
- 10) pozostałe dochody należne gminie,

Na dochody majątkowe składają się:

- 1) dochody ze sprzedaży majątku,
- 2) dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
- 3) dotacje i środki na finansowanie wydatków z udziałem środków europejskich,
- 4) środki zewnętrzne pozyskane z innych źródeł.

Dochody bieżące odgrywają istotną rolę dla finansów gminy, dlatego że Gmina nie będzie mogła uchwalić budżetu, w którym wydatki bieżące będą przekraczały dochody bieżące (art. 242 uofp). Gmina ma ograniczone możliwości w zakresie maksymalizacji dochodów bieżących. Tempo wzrostu wydatków bieżących, zwiększający się zakres zadań własnych gmin, coraz większy udział wydatków sztywnych, utrzymanie podwyższonych stawek podatku VAT, utrzymanie wydatków bieżących na poziomie niższym lub też równym dochodom bieżącym, będzie skutkowało koniecznością rezygnacji z niektórych wydatków lub zmniejszenie zakresu realizacji zadań gminy.

2. Dotyczy wydatków lat 2014-2026 wykazanych w poz. 2 :

Objaśnienia:

Realizacja budżetu przez Gminę w 2014 r. i w latach kolejnych wymagać będzie determinacji związanej z koniecznością racjonalizacji wydatków bieżących. Jednocześnie w planowaniu wydatków w perspektywie kolejnych trzech lat należy uwzględnić konieczność pełnego zabezpieczenia środków na wydatki obligatoryjne nałożone ustawami, czy zawartymi przez Gminę umowami długofalowymi. Pełne finansowanie muszą mieć zapewnione takie wydatki, jak: koszty obsługi długu, wynagrodzenia i pochodne, koszty mediów i usług komunalnych.

Konieczne będzie zwiększenie dyscypliny budżetowej w zakresie tych kategorii wydatków, m. in. poprzez rygorystyczne respektowanie zasady oszczędności, zdefiniowanej w art. 44 ustawy o finansach publicznych, jako uzyskiwanie najlepszych efektów z danych nakładów.

W budżetowaniu na następne lata niezbędne będzie ograniczenie dynamiki wydatków bieżących. Przewiduje się, że kwota planowanych wydatków bieżących poza wydatkami obligatoryjnymi w roku 2015 będzie niższa o ok. 4,7% od tych planowanych w 2014 r. Ograniczenie wzrostu w latach następnych winno w szczególności dotyczyć wydatków bieżących związanych z zadaniami o charakterze fakultatywnym.

Ograniczenia dla wydatków bieżących w latach 2014 i następnych wynikają też z konieczności respektowania - począwszy od 2011 r. i w warunkach obniżonych możliwości dochodowych Gminy Moryń - zasady zrównoważonego budżetu bieżącego, wyrażonej w art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Pomimo ograniczenia możliwości budżetowych Gminy na skutek osłabienia tempa rozwoju gospodarczego oraz kryzysu strefy euro, strategicznym wyzwaniem zarządzania finansami Gminy w 2014r. i w kolejnych latach, pozostanie generowanie odpowiednich środków na inwestycje i obsługę zadłużenia, w celu zapewnienia warunków finansowych dla realizacji przedsięwzięć w latach 2014-2017. Konstruując budżet inwestycyjny na 2014r. należało głównie zapewnić środki finansowe na: kontynuację inwestycji rozpoczętych, projektów realizowanych z wykorzystaniem środków z UE i innych środków zewnętrznych oraz na te zadania, dla których prowadzone są prace przygotowawcze związane z wykonaniem dokumentacji projektowej i uzyskaniem pozwoleń na budowę.

Wydatki w okresie 2014-2026 ustalono w odniesieniu do wydatków z lat 2011 - 2013 oraz planu wydatków roku 2014, z uwzględnieniem odchyłeń związanych z jednej strony z racjonalną i restrykcyjną dyscypliną budżetową a także zamierzeniami inwestycyjnymi.

3. Dotyczy wyników budżetu lat 2014-2026 wykazanych w poz. 3:

Objaśnienia:

Wynik budżetu stanowi różnicę pomiędzy dochodami ogółem a wydatkami ogółem (art.217 ust 1 uofp). Wynik dodatki stanowi nadwyżkę, zaś ujemny stanowi deficyt budżetu.

W roku 2014 zaplanowany deficyt wynosi 854.516 zł. Jest on głównie spowodowany obniżeniem dochodów z tytułu subwencji wyrównawczej - części podstawowej, oraz zaplanowanych zadań realizowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej.

4. Dotyczy przychodów budżetu lat 2014-2026 wykazanych w poz. 4

Objaśnienia:

W roku 2014 planowane przychody wyniosą 1.131.860 zł. Na kwotę powyższą składają się przychody z tytułu preferencyjnych pożyczek na finansowanie zadań z udziałem środków z budżetu UE.

Ponadto w roku 2014 planowane są także przychody z tytułu wolnych środków (667.392 zł), oraz przychody z tytułu spłaty pożyczki udzielonej w roku 2014 dla ZGKiM w Moryniu (40.000zł).

W roku 2014 planowane przychody dotyczą zadań inwestycyjnych ujętych w wykazie przedsięwzięć, i tylko tych, których realizacja jest planowana ze środków UE.

5. Dotyczy rozchodów lat 2014-2026 wykazanych w poz. 5:

Objaśnienia:

Rozchody to głównie spłaty rat kapitałowych zaciągniętych zobowiązań - kredytów (237.344zł), oraz pożyczki planowanej do udzielenia dla ZGKiM w Moryniu (40.000zł). W roku 2014 nie ujęto wykupu obligacji emitowanych w latach 2010-2011, ze względu na to, że Gmina Moryń wyprzedzająco wykupywała serie obligacji przypadające do spłaty w roku 2014 oraz części w 2015. Takie podejście jest zasadne w celu restrukturyzacji zadłużenia, którego obsługa w znacznej mierze uwarunkowana jest na podstawie wyliczenia indywidualnej zdolności obsługi zadłużenia. W założeniach tych przyjęto również możliwość i konieczność negocjowania warunków umów kredytowych i umów w sprawie emisji obligacji, w celu wydłużenia okresów spłaty lub też prolongaty spłat. Tylko wtedy wskaźniki obsługi zadłużenia pozwolą na spełnienie warunku określonego w art. 243 uofp. W przeciwnym razie pojawią się problemy z uchwaleniem budżetów, gdyż nie zachowanie relacji, o której mowa w art.243 skutkuje brakiem możliwości uchwalenia budżetu.

Dlatego też tak ważne jest ograniczanie wydatków bieżących i zwiększanie dochodów, oraz każde działanie mające na celu takie prowadzenie polityki budżetowej, które zapewni stabilność budżetu i finansowania zadań ustawowych i inwestycyjnych służących rozwojowi gminy i zaspokojeniu potrzeb mieszkańców.

W kolejnych latach planowane rozchody związane są w wykupem obligacji oraz spłatą pożyczek na wyprzedzające finansowanie projektów unijnych.

6. Dotyczy kwoty długu dla lat 2014-2026 wykazanych w poz. 6:

Objaśnienia:

Planowane zadłużenie Gminy na dzień 31.12.2014 r. wyniesie 4.643.206 zł, co stanowi 38,32% dochodów ogółem, zaś po uwzględnieniu wyłączeń z długu dotyczącego zadań z udziałem środków unijnych – 33,87%.

Zadłużenie w latach kolejnych będzie sukcesywnie malało. Założenia przyjęte w WPF dotyczące spłat zadłużenia i zaciągania nowych zobowiązań, będą determinowane możliwościami finansowymi i koniecznością zapewnienia zgodności budżetów i samej WPF z ustawą o finansach publicznych.

7. Dotyczy relacji zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy, wykazanych w poz. 8:

Objaśnienia:

Relacja określona w art. 242 ustawy stanowi, że Rada Gminy nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki.

8. Dotyczy wskaźnika spłaty zobowiązań w latach 2014-2026 wykazanego w poz. 9:

Objaśnienia:

Wskaźnik spłaty zobowiązań (z poz. 9.1) w roku 2014 wynosił będzie 4,27%. Począwszy od roku 2014 będzie on wyznacznikiem możliwości zadłużania i obsługi zadłużenia i wynikający z relacji określonej w art. 243 uofp.

Pozycje 9.8 i 9.8.1 z tabeli informują o tym, czy spełniona jest relacja określona w art. 243 uofp.

9. Dotyczy przeznaczenia nadwyżki budżetu w latach 2014-2026 wykazanej w poz. 10:

Objaśnienia:

Nadwyżka (planowana) z wykonania budżetu w latach 2015-2026 może być przeznaczona na pokrycie obsługi zadłużenia lub też na finansowanie wydatków majątkowych.

10. Dotyczy informacji uzupełniających o wybranych wydatkach budżetowych w latach 2014-2026 wykazanych w poz. 11:

Objaśnienia:

W części tej zaprezentowano dane dotyczące:

- wydatków bieżących na wynagrodzenia i pochodne pracowników gminnych jednostek organizacyjnych (Urzędu Miejskiego, Zespołu Szkół, oraz Ośrodka Pomocy Społecznej),
- wydatków związanych z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego (wg rozdziałów 75022 „Rady gmin” i 75023 „Urzędy gmin”),
- wydatków bieżących i majątkowych objętych limitem z art.226 ust. 3 – a wynikające z załącznika Nr 3 WPF,
- wydatków na inwestycje nowe i kontynuowane.

11. Dotyczy finansowania programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków unijnych w latach 2014-2026 wykazanych w poz. 12:

Objaśnienia:

W części tej zaprezentowano przepływy finansowe związane z wdrażaniem i realizacją zadań objętych dofinansowaniem ze środków unijnych. Dane dotyczą zarówno dochodów, jak i wydatków na programy i projekty.

